

ВІДЗИВ

Офіційного опонента на дисертацію Юрченко Андрія Станіславовича «Взаємозв'язок навчання фізики і професійно-орієнтованих дисциплін у підготовці майбутніх фахівців лісового господарства в навчальних закладах I-II рівнів акредитації», подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізика)

1. Актуальність, мета і завдання дослідження

Проблема розробки способів і засобів реалізації міжпредметних зв'язків у навчанні фізики студентами вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації з змістово-процесуальною складовою, орієнтованою на вивчення професійно-орієнтованих дисциплін та специфіка фахової підготовки майбутніх працівників лісового господарства потребує розробки і запровадження відповідної методичної системи навчання фізики студентів. Враховуючи педагогічні та організаційні умови навчання фізики у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації лісогосподарського профілю мають забезпечуватись взаємозв'язки між знаннями, уміннями і навичками, отриманими студентами на заняттях з фізики з метою їх застосування в нових педагогічних ситуаціях під час вивчення лісогосподарських дисциплін, формуючи у студентів професійні компетенції, властиві саме фахівцям лісового господарства. З огляду на це, зазначена проблема є актуальною для реалізації процесу навчання фізики майбутніх фахівців лісового господарства у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації. У зв'язку з цим, А.С. Юрченко і було обрано тему дисертаційної роботи «Взаємозв'язок навчання фізики і професійно-орієнтованих дисциплін у підготовці майбутніх фахівців лісового господарства в навчальних закладах I-II рівнів акредитації».

Актуальність теми дослідження також підтверджується тим, що вона виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики навчання фізики і астрономії Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова «Зміст, форми, методи і засоби фахової підготовки вчителів фізики і астрономії» (протокол № 5 від 24.12.2002). Тему

дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол №10 від 24.04.2008) та узгоджена в бюро Ради з координації наукових досліджень в галузі педагогіки та психології в Україні Академії педагогічних наук України (протокол № 6 від 17.06.2008).

Актуальність проблеми, її вирішення, теоретичні і методичні засади мають в дисертації належне обґрунтування, сформульовані об'єкт, предмет, мета, гіпотеза і завдання дослідження, показана наукова новизна, практична значущість результатів дослідження, даються рекомендації щодо їх упровадження в практику вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації лісогосподарського профілю.

За своїм змістом, категоріальним апаратом, використаними методами дослідження дисертація відповідає паспорту спеціальності 13.00.02 – теорія і методика навчання (фізика).

У першому розділі наукового дослідження, вперше в теорії і методиці навчання фізики обґрунтовано методичну систему реалізації міжпредметних зв'язків у лісогосподарських вищих навчальних закладах, яка спрямована на формування узагальнених знань й умінь з курсів фізики і професійно орієнтованих дисциплін в навчальних закладах, які здійснюють підготовку майбутніх фахівців лісового господарства для використання в практичній діяльності, усунення дублювання навчального матеріалу, розвантаження навчальних програм та активізацію індивідуальної навчально-пізнавальної діяльності студентів.

У другому розділі запропонована методична система яка включає в себе: посібник, який містить систематизований матеріал міжпредметного змісту; методики використання інтерактивних методів навчання; задачі з біофізичним змістом; лабораторні роботи з фізики на основі елементів знань лісівничих дисциплін; методичні рекомендації запровадження інформаційно-комунікаційних технологій, які залучають студентів до самостійної творчої

праці, розвивають їх ініціативу, вносять елементи дослідництва, сприяють розвитку особистості студента.

У *третьому розділі* дисертаційного дослідження у ході експериментально-дослідної роботи оцінено ефективність розробленої методичної системи застосування міжпредметних зв'язків для взаємного вивчення фізики та лісівничих дисциплін.

Аналіз дисертаційної роботи, автореферату, навчально-методичних посібників, наукових публікацій А.С. Юрченка, довідок про впровадження результатів дослідження засвідчує теоретичну і практичну значущість проведених досліджень, а також особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів.

У процесі виконання поставлених у роботі завдань автором: проаналізовано зміст програм професійно орієнтованих дисциплін в навчальних закладах, які здійснюють підготовку майбутніх фахівців лісового господарства з метою виявлення міжпредметних зв'язків фізики. Здійснено аналіз теорії і практики системного використання засобів і способів реалізації міжпредметні зв'язки фізики та лісогосподарських дисциплін й обґрунтовано дидактичну сутність матеріалу міжпредметного змісту в процесі навчання фізики в навчальних закладах при підготовці майбутніх фахівців лісового господарства. Розроблено міжпредметні завдання, які спрямовані на формування основоположних природничо-наукових понять професійно-орієнтованих дисциплін лісогосподарського циклу і на підвищення якості знань студентів. Підкреслено вплив міжпредметного матеріалу та необхідність використання знань курсу фізики при вивченні професійно-орієнтованих дисциплін в навчальних закладах, котрі здійснюють підготовку майбутніх фахівців лісового господарства. Експериментально перевірено ефективність використання міжпредметні зв'язки фізики з професійно-орієнтованих дисциплін в лісних навчальних закладах і підготовлено науково обґрунтовані й експериментально перевірені методичні рекомендації для викладачів з методикою їх використання.

2. Аналіз результатів, які винесено на захист

Знайомство з дисертацією дало можливість відзначити такі отримані автором наукові результати: **Практична цінність** здобутих результатів обумовлена позитивною динамікою реалізації методичної системи взаємообумовленого і взаємопов'язаного вивчення міжпредметних знань фізики і лісогосподарських спеціальних дисциплін, позитивно-дієвим ставленням студентів до навчання фізики, що розвиває інтерес до вивчення професійних дисциплін і формує позитивні особистісні якості фахівця лісового господарства; розробленою системою задач і завдань міжпредметного та взаємозв'язаного змісту курсу фізики і спеціальних дисциплін; рекомендованим комплексом лабораторних робіт курсу фізики з елементами лісівничих дисциплін, що передбачають використання інтерактивних методів навчання та інформаційно-комунікаційних технологій; систематизованим теоретичним навчальним матеріалом міжпредметного змісту у посібнику для занять з фізики і лісівничих дисциплін.

Особистий внесок:

Особистий внесок здобувача у написанні праці, опублікованій із співавторами: у статті «Зоряка О.В. Використання новітніх інформаційних технологій для встановлення міжпредметних зв'язків фізики з професійно-орієнтовними дисциплінами /О.В.Зоряка, А.С. Юрченко//Інформаційні технології в професійній діяльності: всеукр. наук.-практ. конф. студ., аспір. та науков., 27 бер. 2008 р.: матеріали конф.– Рівне, 2008. –С.11-13.» автору належить ідея використання інформаційних технологій для взаємозв'язку навчання фізики і лісогосподарських дисциплін та змістове наповнення навчальним матеріалом спеціальних дисциплін.

Розроблені матеріали можуть бути цінними також для методистів і науковців при створенні методичних посібників і підручників.

Вище зазначене дозволяє дійти висновку, що поставлена в дисертації мета досягнута, завдання виконані, створені матеріали можуть бути впроваджені у практику навчання.

3. Дискусійні положення та недоліки, що мають місце в дисертації

Не зменшуючи в цілому позитивної оцінки дисертаційної роботи, слід зробити певні зауваження та зазначити дискусійні положення, які зокрема зводяться до таких:

1. У першому розділі наукового дослідження, а саме в § 1.2.1 -1.2.6, де проводився аналіз взаємного навчання фізики та професійно-орієнтованих дисциплін, дослідник приводить твердження про сприяння міжпредметного матеріалу для високоефективної підготовки спеціалістів лісової галузі без посилань на власні розробки та їх позитивну експериментальну перевірку представлених в другому та третьому розділах дисертаційного дослідження.

2. У другому розділі наукового дослідження, (§ 2.3 стор.100), на рис 2.2 приведено схему взаємного вивчення фізики та професійно-технічних та природничих дисциплін. Не зрозуміло, чому біологія представлена двома блоками, виникає питання це один і той же курс чи різні?

3. У третьому розділі наукового дослідження (§ 3.1, стор 156) йдеться мова про розроблені методичні рекомендації з реалізації міжпредметних зв'язків фізики з ПОД , а саме про оволодіння студентами основами створення мультимедійного навчально-розвивального середовища «Master your skills in listening comprehension», проте у другому розділі дисертаційної роботи не було виявленого його відображення чи посилання на нього.

4. У § 3.2 стор.166 таблиця 3.3, запитання №5 та №9 мають такий вид: «Яким чином?», «Чому?», це є не цілком коректна постановка запитань.

5. У роботі зустрічаються орфографічні, граматичні, синтаксичні та стилістичні помилки.

Відзначені зауваження та дискусійні положення впливають на якість роботи, проте не знижують наукової новизни і практичної значущості одержаних результатів дослідження.

4. Аналіз публікацій та повнота відображення результатів дослідження

Основний зміст і результати дослідження висвітлено в 20 наукових публікаціях автора, із них 19 одноосібних. 10 публікацій у наукових виданнях України, 1 – у періодичному виданні іноземної держави.

5. Структура і оформлення роботи

Робота складається з переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (225 найменувань), 11 додатків. Обсяг основного тексту – 189 сторінок, повний обсяг роботи – 330 сторінки, в тому числі 25 рисунки, 19 таблиць.

6. Висновки

Ознайомлення з дисертаційною роботою, публікаціями, методичними посібниками та тезами повідомлень на конференціях дозволяють дійти висновку, що дисертаційне дослідження А.С. Юрченко має нові науково обґрунтовані результати в галузі теорії і методики навчання фізики.

Робота є самостійним дослідженням.

Зміст автореферату і основних положень дисертації ідентичні.

Оцінюючи одержані наукові результати дисертаційного дослідження та їх експериментальну перевірку, можливо стверджувати, що дисертація «Взаємозв'язок навчання фізики і професійно-орієнтованих дисциплін у підготовці майбутніх фахівців лісового господарства в навчальних закладах I-II рівнів акредитації», і автореферат за своїм змістом, теоретичним обґрунтуванням, новизною наукових результатів, ступенем впровадження у практику відповідають вимогам «Порядку присудження наукових ступенів»,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567 до кандидатських дисертацій, а її автор Андрій Станіславович Юрченко може заслуговувати присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізика).

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики
технологічної підготовки, охорони
праці та безпеки життєдіяльності
Кіровоградського державного
педагогічного університету імені
Володимира Винниченка

С.О. Кононенко

